

PLAN MOT DISKRIMINERING OCH KRÄNKANDE BEHANDLING

Markera verksamheter som planen avser Förskoleklass Grundskola Fritidshem	Malmaskolan Björkhagsvägen 6 018-727 54 54 malmaskolan@ uppsala.se
Ansvarig för planen Rektor:	Jan Hagman 018-727 64 77 jan.hagman@ uppsala.se
Planens giltighetstid:	1 november 2017 till 31 oktober 2018

1. FRÄMJANDE ARBETE

Värdegrundsarbetet kring HARMONI genomfördes med fokus på tolkning av hur nyckelorden ska omsättas i handling för alla på skolan.

Harmoniskylten hängdes upp i alla verksamheter.

Ett antal handlingar föreslogs av medarbetarna och eleverna (via elevråden) i början av läsåret och genomfördes:

Alla tar ett **gemensamt** ansvar för **alla** elever och bemöter dem **alltid** med ett positivt förhållningssätt. Alla vuxna ingriper alltid mot elakheter och hjälper eleverna att lösa konflikter. Utvecklingsgruppen har tagit fram en plan för konfliktlösning som ett stöd för eleverna att själva försöka lösa konflikter (se Bilaga 1).

Flera fadderverksamhetsaktiviteter har genomfört under läsåret, t.ex. utflykt till Kung Björns Hög, FN-dagen, läsning tillsammans, pysseldagar och "Röris".

Morgonrastvakt före skolstart utökades så att vuxna är ute när eleverna kommer till skolan, schemat för rastvakter prioriterades, och alla vuxna som är ute på rastvakt använder reflexväst så att eleverna lätt kan se vem de kan kontakta vid behov. Fler lekar anordnas på rasterna. De äldre eleverna uppmuntrades att lära ut lekar till de yngre eleverna.

Ordningsreglerna reviderades och skickades hem för påskrift av vårdnadshavare att de tagit del av reglerna.

Fasta platser bestämdes i matsalen för både lunch och mellanmål.

I likabehandlingsarbetet har mobbningsituationer diskuterats.

Vid planering av aktiviteter tar vi ansvar för att minimera risken för kränkningar, t ex genom att i förväg gå igenom med eleverna vad som är ok och vad som inte är det.

2. SYFTE OCH INNEHÅLL

Syftet med arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är att skydda barn och elever mot kränkningar. Planens funktion är att förebygga och förhindra att kränkningar förekommer genom att beskriva konkreta åtgärder och ha tydliga rutiner. Planen är en dokumentation av det arbete som bedrivs löpande samt utgångspunkt för uppföljning, utvärdering och utveckling. Planen är därmed en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Planen är även ett verktyg att använda sig av då diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling uppstår i verksamheten, genom att den beskriver vilken arbetsgång som ska följas i sådana situationer, hur utredningar och åtgärder ska dokumenteras och följas upp.

3. FÖREGÅENDE ÅRS UTVÄRDERING (MOTSVARAR STEG 4 I FÖREGÅENDE ÅRS PLAN)

Enligt 6 kap. 8 § skollagen ska en redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts tas in i efterföljande års plan. Utvärderingen i föregående års plan är utgångspunkten för den nya planen.

3.1.

Föregående periods åtgärder	Målet med åtgärden/önskvärd effekt	Effekt/hur blev det
Värdegrundsarbete med HARMONI.	Skapa ett tryggare klimat och bättre stämning i skolan och i elevgrupperna.	Enligt trygghetsenkäten har det skett en förändring åt det bättre gällande känslan av trygghet. Samtliga undervisande pedagoger arbetar löpande med innehållet i HARMONI med våra elevgrupper. Samtliga undervisande pedagoger utvärderar och utvecklas arbetet med HARMONI under bl.a. arbetsplatsträff.
Utvecklingsgruppen har tagit fram en plan för konfliktlösning.	Ge eleverna verktyg att själva lösa konflikter med vuxenstöd.	Enligt trygghetsenkäten har det skett en förändring åt det bättre gällande känslan av trygghet.
Utökande av rastvakter både tidsmässigt och antalsmässigt.	Skapa en tryggare miljö via utökad vuxennärvaro på skolans områden.	Enligt trygghetsenkäten har det skett en förändring åt det bättre gällande känslan av trygghet. Dock kan skolgårdens områden förtydligas för både elever och personal, då det blir en tolkningsfråga gällande vilka områden som eleverna får vistas på eller ej.
Duschdraperier insatta i omklädningsrummen, samt högre vuxennärvaro i omklädningsrummen i samband med ombyte och duschning.	Minska risker för kränkningar och öka tryggheten i omklädningsrummen.	Vi upplever en viss förbättring överlag men upplever att det fortfarande förekommer incidenter vid klassbyten och under ombyte i omklädningsrummen. Idrottsläraren befinner sig i pojkarnas omklädningsrum under stora delar av tiden samt lågstadielevernas pedagoger. Utöver det befinner sig övriga undervisande pedagoger i omklädningsrummen när behoven uppkommer. En tydligare mobilpolicy som gäller för samtliga elever på skolan och bättre rutiner kring mobilhantering i omklädningsrummen.

Fler fadderverksamhetsaktiviteter.	Att eleverna skapar en relation sinsemellan tvärsöver årskurserna.	Vi upplever att fadderverksamheten fungerar bra och är en värdefull trygghetsskapande åtgärd. Temadagarna har utökats med exempelvis FN-dagen, HARMONI-pris som resulterade i en dag med gemensamma aktiviteter inom fadderverksamheten.
Fasta platser för lunch och mellanmål i matsalen.	Ingen ska känna sig osäker på sin plats i matsalen och ingen ska bli nekad en sittplats.	Vi upplever att det fungerar bra och att elever pratar med fler än sina bästa vänner.
Fler organiserade verksamheter erbjuds på fritids, t.ex. idrottsfritids, skolkör, musikfritids samt fredagsdisco.	Att erbjuda fler strukturerade och pedagogiskt planerade aktiviteter för att öka klassöverskridande relationer samt trygghet överlag.	Vi upplever att det fungerar mycket bra. Föräldra- och elevresponsen har varit mycket positiv.

4. UNDERSÖKNING AV RISKER (STEG 1)

Syftet med undersökningen är att upptäcka om det förekommer diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling samt eventuella risker för diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling och andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter i verksamheten. De problem- och riskområden som identifieras i verksamheten ligger till grund för planeringen av de åtgärder som ska genomföras. Undersökningen omfattar såväl förekomsten av diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling som en översyn av den egna organisationen på såväl individ-, grupp- och verksamhetsnivå.

4.1. Redovisning av hur periodens undersökning har gått till och hur personalen och barnen/eleverna har medverkat

Skolans egen samt SKL's trygghetsenkäter genomfördes i samtliga klasser med utgångspunkt i skolverksamhet samt fritidsverksamhet. Elevrådet har även tagit fram en skolkarta för markering av trygga respektive otrygga platser.

4.2. Områden som berörts i undersökningen

- Kränkande behandling

4.3. Redovisning av undersökningens resultat

Liksom tidigare år framgår att barnen överlag känner sig trygga under hela den samlade skoldagen och på hela skolans område. Det utvecklingsområde som dock identifieras rör som nämnts ovan olika former av kränkande behandling. Generellt kan man konstatera att risken för kränkande behandling är störst vid de tillfällen då vuxennärvaron är låg samt i samband med förflyttningar och motsvarande, d.v.s. mellan strukturerade aktiviteter. Exempelvis återkommande rapporter från elever om mobilanvändande i omklädningsrum upplevs som otryggt.

Under läsåret 2016–2017 har Trygghetsgruppen arbetat med sex olika ärenden där elever känt sig kränkta. Det låga antalet ärenden kan bero på att de insatser undervisande lärare och fritidspedagogerna gjort gett goda resultat och därmed inte behövt kontakta Trygghetsgruppen. HARMONI-arbete och ökad vuxentäthet på raster kan också vara en bidragande orsak. Nya rutiner för ökad vuxennärvaro i omklädningsrummen och pedagog- och elevledda rastaktiviteter.

5. ANALYS AV ORSAKER (STEG 2)

Se tabellen under punkt 3.1, kolumn *Effekter/hur blev det*.

6. ÅTGÄRDER (STEG 3)

Mot bakgrund av föregående års utvärdering, undersökningen (steg 1) och analysen (steg 2) ska de förebyggande och främjade åtgärder som skäligen kan krävas vidtas. Syftet är att avvärja risker för diskriminering, repressalier, trakasserier och kränkande behandling. Åtgärderna tar sikte på att minimera risken för diskriminering och kränkande behandling m.m. och utgår från identifierade riskfaktorer. De konkreta åtgärder som planeras utgår från den undersökning som gjorts.

6.1. Konkreta åtgärder utifrån årets undersökning och utvärderingen av föregående års plan

Åtgärd	Verksamhetsform	Mål att uppnå/önskvärd effekt	Ansvar/person	Tidsplan	Uppföljning när och hur
Tydligare regler för mobilhantering för elever.	Hela skolan.	Minimera risken för kränkningar med hjälp av mobilen.	Samtlig personal.	Ht 2017.	
Skolgårdens gränser behöver göras tydligare för både elever och pedagoger.	Hela skolan.	Att göra det tydligare var rastvakterna ska hålla uppsikt. Minimera obebakade platser.	Samtlig personal.	Ht 2017.	

Jämnare fördelning av rastvakter på lågstadie- respektive mellanstadiesidan, då eleverna åk 3–6 är dubbelt i antal jämfört med åk 1–2 (förskolan undantagen). Större antal elever kräver fler antal rastvakter.	Hela skolan.	Skapa en tryggare umgänges och lekmiljö där eleverna kan få hjälp och stöd i olika situationer.	Rastvaktande personal.	Ht 2017	
---	--------------	---	------------------------	---------	--

6.2.

Periodens åtgärder	Målet med åtgärden/önskvärd effekt	Effekt/hur blev det
Tydligare regler för mobilhantering för elever.	Minimera risken för kränkningar exempelvis i samband med ombyte och duschning i omklädningsrummen.	
Skolgårdens gränser behöver göras tydligare för både elever och pedagoger.	Färre obevakade platser eleverna befinner sig på.	

6.3. Medverkade barn/elever i arbetet och i utvärderingen av planen?

Ja

Nej

Om nej, varför?

7. ATT UPPTÄCKA, ANMÄLA OCH ÅTGÄRDA DISKRIMINERING, TRAKASSERIER OCH KRÄNKANDE BEHANDLING årsskifte 2017/2018.

Se Utbildningsförvaltningens rutin för anmälan och handläggning av kränkande behandling och definitioner och begrepp ur Allmänna råd
LÄNKAR

7.1. Rutiner – information till barn, elever och vårdnadshavare om hur de ska anmäla diskriminering, trakasserier och kränkande behandling

På Malmaskolan arbetar Trygghetsgruppen med att förebygga och stoppa kränkande behandling. Gruppen träffas måndagar och arbetar då med de ärenden som anmälts av elever, lärare och vårdnadshavare.

Representanter från Trygghetsgruppen deltar vid föräldramöten i början av åk1 och åk 4, där de berättar om verksamheten. Trygghetsgruppen går även runt och informerar kring arbetet i samtliga årskurser i början av höstterminen. På Malmaskolans hemsida finns även medlemmarna i gruppen presenterade med tillhörande kontaktuppgifter. Gruppen uppmanar elever och vårdnadshavare att ta kontakt vid upplevelse av kränkande behandling, vilket kan göras via mail, telefon eller direktkontakt.

Vid information om misstänkt kränkande behandling samtalar Trygghetsgruppen med berörda elev/-er och klasslärare. I par bedriver gruppen ett undersökande arbete och pratar med elever enskilt. När gruppen fått en klarare bild pratar de enskilt med eleverna som på något sätt är inblandade. Gruppen följer upp detta med samtal med de berörda tills situationen är löst eller att det är helt klart att kränkningarna har upphört. Vid situationer som inte kan lösas under samtal med eleverna kontaktar gruppen vårdnadshavare.

7.2. Rutiner för personalens respektive chefs skyldighet att anmäla

Om eleven upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering är personalen som får kännedom om det skyldig att anmäla det till rektor. Anmälan sker via ett formulär som finns på kommunens internsida, på skolans gemensamma internsida (som enbart personalen når) samt finns i pappersform på expeditionen. Rektor är i sin tur skyldig att anmäla kränkningen till vår huvudman Utbildningsförvaltningen. När rektor fått anmälan om kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering utser denne någon/några att utreda händelsen.

7.3. Rutiner för utredning, åtgärder och dokumentation avseende diskriminering och kränkande behandling

Vid utredning och åtgärder av negativa händelser eller kränkande behandling mellan elever arbetar vi i tre steg:

Steg 1:

- Berörd pedagog har samtal med berörda elever där händelsen kartläggs. Samtalen mynnar ut i en överenskommelse om ett framtida förhållningssätt mot varandra för att upprepning inte ska ske. Om händelsen är diskriminerande eller kränkande och ännu inte anmäld till rektor görs det.

- Berörda vårdnadshavare informeras.
- Personal som behöver kännedom om det inträffade informeras (till exempel arbetslaget).
- Uppföljning sker inom en vecka.
- Samtalen i samband med utredning och åtgärder dokumenteras. Vid utredningens slut skickas den till rektor som bokför den i kommunens interna datasystem.
- Steg 2 – om de negativa händelserna eller kränkningarna ändå fortsätter:
- Berörd pedagog informerar klassläraren, vårdnadshavare och rektor samt anmäler till Likabehandlingsgruppen.
- I samarbete med Likabehandlingsgruppen analyserar berörd pedagog, klassläraren och arbetslaget nuläget och upprättar en handlingsplan för personalen att arbeta efter. Handlingsplanen, som delges arbetslaget, ska överväga åtgärder på individ-, grupp- och organisationsnivå. Arbetet riktas mot att upptäcka, kartlägga och åtgärda samband, normer, strukturer och förhållanden som kan ha påverkat utvecklingen.
- Likabehandlingsgruppen har uppföljningssamtal med berörda elever inom en vecka och, beroende på karaktären, även efter två eller tre veckor.
- Återkoppling till vårdnadshavare sker.
- Likabehandlingsgruppens utredning och åtgärder dokumenteras och delges rektor.
- Steg 3 – om kränkningarna trots ovanstående åtgärder fortsätter:
- Skolan kallar berörd pedagog, klassläraren, Likabehandlingsgruppen och den kränkande elevens vårdnadshavare till ett möte där ytterligare åtgärder som t ex samtal, upprättande av åtgärdsprogram eller disciplinära åtgärder kan bli aktuella. Det kan också vara aktuellt att anmäla till andra myndigheter som polis, socialtjänst och/eller arbetsmiljöverket.
- Möten protokollförs.

7.4. Rutin när personal har kränkt barn/elever

Anmälan görs direkt till rektor. Rektor, eller den rektor utser, utreder om kränkning skett genom enskilda samtal med berörda parter. Rektor tar beslut om eventuella åtgärder som exempelvis kan innebära överenskommelser mellan parterna. Samtalen dokumenteras.

- Kontakt med elevens vårdnadshavare.
- Samtalen följs upp inom en vecka.
- Om kränkande behandling bedöms ha skett kontaktar rektor skolchef och HR Center (personalavdelningen). Utifrån ärendets art tas det upp för bedömning av eventuella arbetsrättsliga åtgärder. Om det blir aktuellt med disciplinära åtgärder kontaktas facklig organisation först.

7.5. Rutin för revidering av periodens plan och fastställande av nästkommande plan – datum

Arbetet med ny Plan mot diskriminering och kränkande behandling påbörjas med utvärdering av innevarande läsårs plan. Det görs under våren då även ny kartläggning påbörjas med trivselenkäten, fritidsenkäten och samtal i arbetslagen. Utvärderingen i form av samtal vid elevernas utvecklingssamtal görs fortlöpande. Arbetet med ny plan fortsätter sedan i början av höstterminen med Husmodellen, översyn av elevernas kamratskap samt översyn och analys av incidentrapporterna. Utvärderingen och kartläggningen är grunden till en ny plan som gäller från 1 november 2017.

8. DELAKTIGHET I ÅRETS ARBETE

8.1. Beskriv hur barnen/eleverna ska medverka i det främjande och förebyggande arbetet

Vi säkerställer elevernas delaktighet i det främjande och förebyggande arbetet genom att ge dem möjligheter att framföra synpunkter och komma med förslag på åtgärder genom tex värdegrundsarbete; HARMONI, klass- och elevråd samt fritidsråd. Skolans elevaktiva råd är också mycket viktiga elevdemokratiska forum där frågor om trygghet och trivsel lyfts.

8.2. Beskriv hur personalen ska medverka i det främjande och förebyggande arbetet

Personalen medverkar i det främjande och förebyggande arbetet via det skolgemensamma likabehandlingsarbetet/värdegrundsarbetet, men även via arbetslagen. Där planeras, genomförs och utvärderas aktiviteter och teman efter respektive elevgrupp. Exempel på fortlöpande värdegrundsarbete i arbetslagen är fadderverksamhet.

9. ATT GÖRA PLANEN KÄND – FÖRANKRING

Eleverna

Trygghetsgruppen presenterar årets Plan mot diskriminering och kränkande behandling för alla elever. Det görs muntligt i samband med att gruppen går runt i klasserna. Pedagogerna ska också visa planen för eleverna och diskutera den med dem. De ska även visa skolans hemsida för eleverna där planen finns samt uppmuntra dem att själva besöka hemsidan.

Vårdnadshavarna

Planen görs känd via föräldraföreningen, föräldramöten och elevernas utvecklingssamtal. Vårdnadshavarna informeras om att en ny plan nu finns på hemsidan.

Personalen – alla som är verksamma inom utbildningen.

Personalen ska läsa och diskutera planen i arbetslaget. Arbetslagsledaren och trygghetsgruppens representant har ett särskilt ansvar för att fånga upp frågor.

Fritidspersonal har daglig kontakt med vårdnadshavare och mycket goda möjligheter att återkoppla och levandegöra det arbete som planen sammanfattar.

10. BILAGA

Lathund för konfliktlösning

Utifrån elevernas ålder ska vi kunna träna dem i att lösa konflikter och/eller bråk. I all konfliktlösning ska fokus ligga på beteendet, inte på personen. Eleverna ska kunna säga ifrån på ett snällt sätt i jag-termer, t.ex. ”Jag blir ledsen/arg osv. när du gör så där.” Den andra eleven ska förstå att personen inte är med på det, inte tycker det är på skoj.

- Har vi **kommit överens** om regler för leken/aktiviteten innan vi börjar?
- Får **alla** som vill vara med?
- När konflikten uppstår, har jag **lyssnat** på vad den/de andra säger angående vad som orsakade konflikten?
- Pratar jag i **jag**-termer utifrån hur jag känner kring vad som hänt?
(t.ex. ”Jag blev ledsen när du ...”. ”Jag blev arg när du ...”. ”Jag kände mig utanför när du”. ”Jag blev besviken när du”).
- Tycker **alla** inblandade att det bara var på skoj?
- Gjorde jag någon ledsen **med flit** eller **råkade** jag bara göra något?
- Vad ska jag göra när jag gjort någon ledsen?
- Vad betyder det att säga ”**Förlåt**”?
(Jag **förstår** att jag gjort dig ledsen. Jag **ångrar** att jag gjorde det. Jag säger ”Förlåt” för att visa att jag **försöker** att inte göra dig ledsen igen. Jag försöker **visa** att jag vill vara en bra skolkamrat/kompis och är **vänlig** mot dig.)
- Hur skulle vi ha kunnat agera annorlunda för att **undvika** konflikten?
- Vad har jag lärt mig? Hur ska jag agera i framtiden?
- Om jag/vi inte kan lösa konflikten går jag/vi till en vuxen.